

Milý příteli,

přiznám se, že mi není snadné odpovědět na tvé otázky, týkající se mého - hlavně praktického - jak říkáš - vztahu ke komunismu a komunistům. Už jsem ti jednou napsal, že jsem kdysi nebyl dalek vstupu do komunistické strany. I v pozdějších letech jsem měl k některým komunistům velmi blízko, osobně i názorově. Řekl bych, že málokdo v naší společnosti z těch, kdo zřejmě nesouhlasí s komunistickou ideologií, je do té míry prost jakéhokoli antikomunismu jako já. Ne že by k tomu nezezdávali spoustu příležitostí a důvodů. Komunisté však zvláštním, poněkud zkarikovaným způsobem opakují většinu chyb, kterými se v minulosti dovedli krajním způsobem zprotivit křesťané, včetně té nejhorší, že totiž podobně jakox kdysi /a dokonce ještě dnes/ křesťané připouštějí, aby se do předních funkcí a na čelná místa dostávali lidé, kteří jsou hnuti jen k hanbě. Přesto jsem nejednou ve své m životě udělal tu zkušenost, že tehdy, kdy jsem z nejvážnějších důvodů a přímo pro svědomí se dostal do nejtěžších konfliktů a kdy jsem se ocitl v těžké izolaci, stali se mou oporou a pomocí právě komunisté. Zjistěte že je to z části vysvětlitelné tím, že bezpartijní jsou, /vcelku právem/ nakloněni přesvědčení, že oni za nic nemohou, takže kromě vyjádření sympatií a solidarity /co možná nenápadně a bez nežádoucích svědků/ od nich nikdo nemůže nic praktického v samotném zápase čekat /i když jinak jsou často nejhrůznějšími způsoby ochotni pomoci nepřímo/. Ale jde ještě o něco jiného: představa, že by se člověk měl politicky angažovat, že by měl najít své místo uprostřed skutečných zápasů, že by měl o něco reálně snažit a pokusit se o nápravu ohavných poměrů, je dnes u nekomunistů velmi vzácná /dnes je dokonce vzácná i u komunistů/. Počte mých zkušeností však - alespoň v mé generaci - vstup do komunistické strany byl velmi často motivován celoživotním rozhodnutím, že se v životě musíme zasadit, že náš životní smysl bude naplněn jen aktivním zápasem o lepší lidskou existenci a za likvidaci všeho z daných poměrů, co lidskou bytost svazuje, znevolňuje a korumpuje. I když praxe ukázala, že to byly jen ideály a možné iluze mládí, i když pak nabýval životě vrchu jakýsi oportunistus a zároveň otrávenost z toho, jakou faleš ten zápas vzal, a také touha po troše klidu atd., přece jenom ve vyostřených, napjatých situacích /myslím tím především konfliktní situace v běžném, každodenním životě např. pracovním apod. / to byli komunisté, kteří nezůstali jen u pomíjivé - a někdy dokonce pochlebující - sympatie a u pouhého gesta solidarity, ale byli ochotni po jistém zaváhání a důkladném zvážení okolností riskovat i své postavení a svo u kariéru, když nebyli přesvědčeni, že jde opravdu o věc správnou a spravedlivou. Měl jsem a mám ovšem řadu přátel, kteří mi byli a jsou celoživotní oporou: ale jejich skutečná solidarita vyrůstala v dlouhých letech vzájemného poznávání uprostřed trvající spolupráce. U komunistů /znovu opakuji: u některých komunistů/ jsem však poznal schopnost rozpoznat okamžik, kdy je třeba zasádnit se celou vahou, i když jejich osudy v minulosti šly zcela jinými cestami. Zžil jsem podobná náhlá setkání a náhlá vzájemná porozumění víckrát, a musím říci, že v nich potom měla základ naše vzájemná důvěra a dokonce i přátelství, a zejména vzájemný respekt.

Velkým problémem ovšem je /a tím větším problémem dnes, v té hrozné nenormální situaci, kdy je všechno zmátené a nezřídka obráceno ve svůj opak/ rozhodnout, kdo je skutečně komunistou a kdo není, co je opravdový komunismus a co není nikoliv. Je historickou skutečností, že marxismus a komunismus se staly ideologickou zástěrkou poměrů, které se socialismem a komunismem neměly nic společného. Oficiálně se u nás dělá všechno ve prospěch dělnické třídy a ostatních pracujících; ve skutečnosti však pracovní podmínky jsou velmi často takové, že by neobstály v žádné kapitalistické společnosti na Západě. Bylo by možné uvést nečetné, nekonečné konkrétní případy. Jsou ředitelé, kteří vysloveně ruínují podnik, který jim byl svěřen, a nikdo neví, jak se jich zbavit, ani by snad se toho nikdo neodvážil, protože takoví neschopové a kazisvětové mají své konexe, své přímluvce - a také takové vysoce postavené známé, na něž leccos vědí. Co je na tom socialistického a komunistického? Způsob nic: snad jen mimořádná frekvence tohoto jevu. K tomu přistupuje další historická skutečnost. Že